

Hodnocení výsledků učení žáků

*Kvalita školního hodnocení
spolurozhoduje o celkové kvalitě
školní práce (Slavík, 1999)*

Studijní literatura

- Slavík, J. (1999) [Hodnocení v současné škole](#). Praha: Portál.
- Kolář, Z., Šikulová, R. (2005) Hodnocení žáků. Praha: Grada.

Školní hodnocení

(angl. *assessment*)

- poskytuje diagnostické informace o porovnatelných kvalitách učebních výkonů a chování žáků s cílem zvyšovat kvalitu učení a efektivitu vyučování (Slavík 1999)
- hlavním cílem je zvyšovat efektivitu vyučování, zlepšovat průběh žákova učení a vést žáky k lepšímu porozumění jejich učebním činnostem (Black & Wiliam, 1998)
- Hattie?
- začínající učitelé: nejobtížnější činnost

Funkce hodnocení

*motivační, informativní, regulativní,
výchovná, prognostická, diferenciací*

- **pro učitele zpětná vazba o jeho práci**
- **pro žáky zpětná vazba o jejich výkonu a prospěchu**
- **má žáky motivovat**
- **podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka**
- **posoudit připravenost žáka pro další učení.**

Funkce hodnocení

Podle fáze výukového procesu

- Diagnostická (na počátku výuky)
- Formativní (v průběhu výuky)
- Sumativní (na závěr výuky)

Předmět hodnocení

- Produkt
- Proces

Kritéria procesu vzniku či přípravy	Kritéria výsledku
Práce s informačními zdroji	Splnění formálních požadavků
Dodržení pracovního postupu	Přehlednost
Samostatnost rozhodování	Využití dosavadních znalostí
Překonávání překážek	Jasnost vyjadřování
Vstřícnost v jednání	Gramatická správnost
Poskytování podpory v týmu	Estetický dojem

Informační hodnota hodnocení

[Marečku, podejte mi pero](#)

Formy hodnocení

Klasifikace

- klasifikační stupeň (známky)
- bodové hodnocení, procenta, plusy, černé puntíky...
 - jednoduchost, srozumitelnost vs. nízká informační hodnota

Slovní hodnocení

- kvalitativní posuzování výkonu vyjádřené formou slovní zprávy (Slavík 1999)
- Nehodnotit osobnost, ale výsledek práce! Rizika.

Kombinace obojího - výzkumy nejednoznačné (čemu se věnuje pozornost?)

Rubrics (hodnotící matice)

Typy hodnocení (1/2)

Podle příslušnosti hodnotitele (z hlediska školní třídy):

- Interní
- Externí

Podle míry autonomie žáků:

- Učitelem
- Vrstevnické
- Sebehodnocení

Měsíční sebehodnocení žáka

ZÁŘÍ

Co umím velmi dobře, co se mi daří.

Co bych se rád naučil nebo dozvěděl.

Co ještě chci zlepšit.

Co pro to udělám já.

Podpis žáka:

Podpis učitele:

Podpis rodičů:

Typy hodnocení (2/2)

Podle vztahové normy (s čím porovnáváme žákův výkon):

- Kriteriaální (podle tzv. věcné normy)
- Sociálně normované (též normativní)
- Individuálně normované

Př.: závod v běhu na 100 m

Typy hodnocení (3/2)

Podle účelu, načasování a konečného adresáta:

- Sumativní
- Formativní
- (zda studenti vědí vs. co studenti vědí + jak to zlepšit);
(*“assessment of learning”*
vs. *“assessment for learning”*
vs. *“assessment as learning”*)

*“When the Cook Tastes the Soup, that's formative.
When the guests taste the soup, that's summative.”*

Robert Stake (1991)

Formativní hodnocení - pilíře

- 1) Objasňování, sdílení a porozumění cílům učení a kritériím úspěchu
- 2) Organizování efektivní třídní diskuse a zadávání úloh, kterými získáme důkazy o učení
- 3) Poskytování efektivní zpětné vazby, která podporuje učení a posouvá je vpřed
- 4) Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem
- 5) Aktivizování žáků jako „vlastníků“ svého učení

Kritéria vypravování	Vyhovuje	Vyhovuje částečně	Nevyhovuje/chybí
Úvod			
Zápletka			
Vyvrcholení			
Rozuzlení			
Závěr			
Přímá řeč			
Přirovnání			
Dějová slovesa			
Pestrost lexikálních prostředků (neopakovat stále stejná slova)			
(Ne)spisovnost			
Logická přehlednost			

Moje hodnocení, doporučení na vylepšení:

Kritéria hodnocení

(Palkovská 2012,
VH Vypravování,
viz moodle)

Rubrikové hodnocení (hodnotící matice)

Kritéria hodnocení

+

Indikátory (= popisy výsledku pro jednotlivé úrovně výkonu)

Příklad – 3 kritéria, vypracujte indikátory!

Snídaně do postele (1. jídlo, 2. servírování, 3. komfort příjemce)

Kritéria a indikátory hodnocení (snídaně do postele)

Nedosaňuje standardu (upřesnění, co je třeba zlepšit)	Standardní výsledek	Převyšuje standard (upřesnění - v čem)
	1. Jídlo	
	2. Servírování . . .	
	3. Komfort příjemce . . .	

The Single-Point Rubric

Breakfast in Bed

Concerns <i>Areas that Need Work</i>	Criteria <i>Standards for This Performance</i>	Advanced <i>Evidence of Exceeding Standards</i>
	Food: All food is at the correct temperature, adequately seasoned, and cooked to the eater's preference.	
	Presentation: Food is served on a clean tray, with napkin and silverware. Some decorative additions may be present.	
	Comfort: Recipient is woken gently, assisted in seat adjustment, and given reasonable time and space to eat.	

notes on what
needs
improvement

criteria for
proficient
performance

notes on how the
work exceeds
expectations

CRITERIA

SCALES

Exceptional

5.00

Good

3.00

Needs Work

1.00

Purpose

10%

Does the presentation introduce and state the purpose or topic of the presentation?

The presentation topic is clearly presented with a well thought-out agenda of the session provided. The audience knows from the start of the session what the presentation will be about and what to expect.

The presentation topic is presented. An agenda is provided, but it is not well organized. The audience has a sense of what the session is about.

No presentation topic is presented. There is no agenda. The audience is not sure what to expect with the presentation.

Organization

10%

How well is the content organized and does it flow?

The presentation materials are very well-organized—the information presented is very easy to follow and matches the presenter's speech.

Presentation materials are present and somewhat organized. Some of the information can be followed. And, there is some connection to the presenter's speech.

No presentation materials are present. There's not a clear connection between visual materials that are used and the presenter's speech.

Support/Ideas

10%

How well are the presentation themes or main ideas supported?

The presentation materials provide strong support of the presenter's main or key ideas.

The presentation materials support the presenter's main or key ideas.

The presentation materials provide little to no support of the presenter's main or key ideas.

Evidence

10%

How well do the examples/evidence provided support the presentation topic?

The presentation includes many examples (and different types of examples). The examples and evidence are well chosen and support the main ideas well.

The presentation has examples and evidence that support the main ideas.

The presentation has little to no examples or evidence. The examples and evidence provided do not support the main ideas.

TOTAL

100%

RUBRIC SCORING

%

0

Zvládající učení

Mastery learning (B. Bloom)

- Cyklus:
 - Definování dílčích cílů
 - Sestavení formativních testů
 - Návrh a realizace výuky
 - Diagnostické testy, opakované testy
 - Individualizované korektivní učení /pomoc
 - V případě potřeby opakované testy

Chyby hodnocení 1/2

Zdroje chyb:

- 1. Metodologické*
- 2. Osobnostní (na straně učitele)*
- 3. Percepční a postojové*

Nutnost kongruence!

Haló efekt, Golem efekt, Galatea efekt (ps.)

Atribuční teorie (locus of control)

Perseverační tendence

Chyby hodnocení 2/2

Subjektivita!

- rozdíly v hodnocení stejných výkonů (potvrzeno výzkumy)
 - tendence přisuzovat pilným Ž vyšší úroveň nadání, naopak Ž s nižšími schopnostmi menší píli (Hrabal a Pavelková, 2001)
- **Objektivizace hodnocení:**
 - prostřednictvím metody (více hodnotitelů) nebo
 - prostřednictvím nástroje (kritéria hodnocení)

Doporučený postup při hodnocení žáků

1. Požadavky pro hodnocení sdělíme na počátku výukového celku, stanovíme včas kritéria.
2. Hodnocení vyžíváme pro podpoření zájmu žáka o studium (formativní aspekt preferujeme před sumativním).
3. Pro hodnocení lze použít více nástrojů.
4. Zjišťujeme, co žák zná; nehledáme co nezná
5. Vysvětlujeme, jaký typ úkolů je zadáván pro hodnocení.
6. Vysvětlíme, co je přijatelný výkon. (vzory?)
7. Nezahrnujeme do hodnocení jiné aspekty, než je výkon žáka.
8. Vedeme studenty k posouzení vlastní práce a k sebehodnocení.
9. Poskytujeme okamžitou zpětnou vazbu (preferujeme pozitivní).
10. Využíváme respektující komunikace.

Externí hodnocení

Národní

- JPZ, státní maturity
- SCIO, Kalibro...

Mezinárodní

- ČČI:
PISA, PIRLS, TIMMS, ICILS

Obrázek 2.1 Změny ve výsledcích českých žáků v gramotnostních oblastech od roku 2000

